

# Oglasnik

## lavantinske škofije.

Vsebina: 17. Okrožnica sv. Očeta Pija XI. o uvedbi praznika Gospoda našega in Kralja Jezusa Kristusa. (Za postni pastirski list leta 1926.) — 18. Postna postava za leto 1926.

17.

Okrožnica sv. Očeta Pija XI.  
o uvedbi praznika Gospoda našega in Kralja Jezusa Kristusa.  
(Za postni pastirski list leta 1926.)

PIJ XI.

Častivredni bratje!

Pozdrav in apostolski blagoslov!



prvi okrožnici, ki smo jo poslali s papeškega prestola vsem prečastitim nadpastirjem, smo našeli poglavitne vzroke tistih nadlog, ki tlačijo in tarejo človeški rod, ter smo očitno pokazali, da je ta zla povodenj zato poplavila vesoljni svet, ker so ljudje večinoma zavrgli Jezusa Kristusa in njegove svete zapovedi, kakor v zasebnem, tako v družinskem in državnem življenju; da pa tudi nikdar ni pričakovati trajnega miru med narodi, dokler posamezni ljudje in cele države zavračajo in odklanjajo nadvlado božjega Zveličarja. Kakor smo torej opominjali, da je treba miru Kristusovega iskati v kraljestvu Kristusovem, tako smo obljubili, da bomo sami v tem oziru storili, kar bo v Naših močeh: v kraljestvu Kristusovem, pravimo, ker se Nam zdi, da za vrnitev in utrditev miru ne moremo bolje delati, kakor če se trudimo, obnoviti vladarstvo Gospoda našega. Medtem Nas je navdalo veselo upanje boljših časov, ko smo videli, kako se ljudstva, bodisi z novo, bodisi z mnogo večjo vnemo, kakor prej, bližajo Kristusu in njegovi edinozveličavni Cerkvi. Iz tega smo tudi sklepali, da se za mnoge, ki so, zaničevaje Odrešenikovo gospodstvo, postali v njegovem kraljestvu kakor tužci in ubežniki, sedaj ugodno pripravlja ter dozoreva čas, ko se bodo pokorno vrnili k svojim verskim dolžnostim.

Karkoli se je tekom svetega leta zgodilo ali izvršilo, vredno neminljivega in večnega spomina, ni li vse služilo Začetniku svete Cerkve, našemu najvišjemu Gospodu in Kralju, v večjo čast in slavo? Misijonska razstava naprimer je napravila mogočen vtis na duše in srca vseh obiskovalcev. Tukaj so se prepričali, kako se sveta Cerkev neprenehoma trudi, da bi od dneva do dneva bolj razširila kraljestvo svojega nebeškega Ženina po vsem svetu, celó tja čez morje do najbolj daljnih in skritih otokov; tukaj so gledali, kako mnogoštevilne pokrajine so srčni in neustrašeni misijonarji z največjim trudom, v potu svojega obraza in z mučeniško krvjo, pridobili za katoliško vero; zrl pa so tudi, kako obširni še so

kraji, ki bi jih bilo treba podvreči zveličavni in mili oblasti božjega Kralja našega. Nadalje, koliko vernikov je v svetem letu pod vodstvom svojih škofov ali duhovnikov priromalo v večno mesto! Kaj jim je bil namen, če ne to, da bi si očistili dušo, potem pa, da bi ob apostolskih grobovih in pred Našim obličjem javno izpovedali, da so in hočejo biti vsi v kraljestvu Kristusovem? In prav to kraljestvo Zveličarjevo je zažarelo nekako v novem sijaju, ko smo Mi šesterim spoznavalcem in devicam, o katerih se je dokazalo, da so se izredno odlikovali po svojih čednostih, prisodili čast svetnikov božjih. O kolika radost, kolika tolažba je prešinila Naše srce, ko je v veličastni cerkvi sv. Petra, po razglasitvi Naše razsodbe, vsa nebrojna množica vernikov med zahvalno pesmijo zapela: Tu Rex gloriae, Christe — Ti Kralj slave, Kristus! Dočim drvijo ljudje in cele Bogu odtujene države vsled pekoče medsebojne zavisti in vsled notranjih bojev v nesrečo in pogubo, deli Cerkev božja človeškemu rodu venomer hrano duhovnega življenja ter rodi in vzgaja Kristusu vedno novih sinov in hčera, Kristus pa ne preneha tistih, ki so mu bili v zemeljskem kraljestvu verni in poslušni podaniki, sprejemati v večno blaženost nebeškega kraljestva. Razentega je med svetim jubilejem doteklo šestnajststo let, odkar se je vršil prvi vesoljni cerkveni zbor v Niceji. To obletnico smo tem rajši zapovedali praznovati in smo jo sami proslavili v vatikanski baziliki, ker je omenjeni zbor določil, da je edinorojeni Sin božji enega bistva z Očetom, in je razglasil ta nauk za resnico katoliške vere, obenem pa je potrdil kraljevsko čast Kristusovo s tem, da je sprejel v svojo veroizpoved besede „čigar kraljestvu ne bo konca“.

Ker je torej sveto leto prineslo marsikatero priložnost za proslavo kraljestva Kristusovega, zato se Nam zdi, da bomo storili nekaj Svoji Apostolski službi celó primerne, ako bomo ustregli posamnim in skupnim prošnjam mnogih kardinalov, škofov in vernikov ter zaključili to sveto leto s tem, da uvedemo v cerkveno bogoslužje poseben praznik Gospoda našega Jezusa Kristusa Kralja. Ta zadeva nam je tako pri srcu, da Vam, častivredni bratje, želimo o njej nekoliko več izpregovoriti. Vaša naloga bo potem, da boste vse, kar bomo povedali o češčenju Kristusa Kralja, vernemu ljudstvu tako pojasnili in razložili, da mu bo vsakoletno obhajanje tega praznika v prihodnje prinašalo mnogoterih milosti in koristi.

Da se Kristus v prenesenem pomenu besede imenuje Kralj zavoljo vzvišenosti, s katero daleč presega in nadkriljuje vse stvari, to je že dolgo in splošno v navadi. Tako pravimo, da on kraljuje nad človeškim umom, ne toliko vsled svojega nad vse bistrega uma in obsežnega znanja, ampak zato, ker je on Resnica sama, in morajo vsi ljudje resnico od njega zajemati in poslušno sprejemati; enako kraljuje nad človeško voljo, ne le, ker se pri njem s svetostjo njegove božje volje strinja v popolni pokorščini njegova človeška volja, marveč tudi zato, ker on s svojimi nagibi in navdihmi more naši prosti volji podvreči to, kar nas vnema za vse dobro in plemenito. Slednjič je Kristus kralj srcá, to pa vsled svoje ljubezni, ki ves um presega,<sup>1</sup> in vsled svoje krotkosti in dobrotljivosti, ki vleče in veže náse človeška srca: nikdar še ni bil in nikdar vprihodnje ne bode nihče v taki meri ljubljen od vseh ljudstev, kakor je ljubljen Jezus Kristus. Vendar pa, da gremo stvari bolj do dna, je vsakomur jasno, da moramo Kristusa kot človeka imenovati kralja in sicer v pravem pomenu besede, ter mu pripoznavati pravo kraljevsko oblast. Le vkolikor je človek, se more namreč reči o njem, da je prejel od Očeta oblast in čast in kraljestvo;<sup>2</sup> zakaj kot Beseda božja, ki je z Očetom enega bistva, mora imeti vse, kar ima, skupno z Očetom, torej tudi najvišjo in neomejeno oblast nad vsemi stvarmi.

<sup>1</sup> Efež. 3, 19. — <sup>2</sup> Dan. 7, 13—14.

Da je Kristus kralj, mar li ne beremo tega skoz in skoz v svetem pismu? O njem se reče, da bo prišel iz Jakoba in bo gospodaril,<sup>1</sup> in da je od Očeta postavljen za kralja nad Sionom, njegovo sveto goro, in bo dobil narode v delež in pokrajine zemlje v svojo last;<sup>2</sup> in v visoki pesmi, ki pod priliko in podobo bogatega in mogočnega kralja slavi prihodnjega pravega kralja Izraelskega, se poje: Tvoj sedež, Bog, je od vekomaj do vekomaj; palica tvojega kraljestva je palica pravice.<sup>3</sup> Da preidemo mnoge takšne izreke, se na drugem mestu, kakor da bi se hoteli pokazati natančnejši obrisi Kristusove slike, napoveduje, da njegovo kraljestvo ne bo imelo mej, in da bo bogato na darovih pravice in miru: Ob njegovih dneh bo vzšla pravica in obilnost miru ... in gospodoval bo od morja do morja, in od reke do krajev zemlje.<sup>4</sup> Tusem spadajo obširnejše napovedi prorokov, zlasti tista znana prorokba Izaijeva: Dete nam je rojeno, in sin nam je dan, in na njegovi rami je poglavarstvo, in njegovo ime je: Čudoviti, svetovalec, Bog, močni, oče prihodnjih časov, knez miru. Njegovo kraljestvo se bo razširjalo, in miru ne bo konca: na Davidovem sedežu in v njegovem kraljestvu bo sedel, da ga utrdi in okrepi v sodbi in pravičnosti odslej in na vekomaj.<sup>5</sup> V istem zmislu kakor Izaija, prorokujejo ostali proroki: kakor Jeremija, ki oznanjuje, da bo Gospod obudil iz rodú Davidovega pravično mladiko, in ta sin Davidov bo kraljeval kot kralj, in bo moder, in bo delal sodbo in pravico na zemlji.<sup>6</sup> Enako napoveduje Daniel, da bo nebeški Bog obudil kraljestvo, katero se na veke ne bo razrušilo, .. in ono bo stalo vekomaj;<sup>7</sup> in kmalu zatem pristavi: Gledal sem v ponočni prikazni, in glej: z oblaki neba je prihajal kakor Sin človekov in je prišel do Večnega, in postavili so ga pred njegovo obličje. In dal mu je oblast in čast in kraljestvo; in vsa ljudstva, rodovi in jeziki mu morajo služiti; oblast njegova je večna oblast, ki se mu ne bo odvzela, in njegovo kraljestvo ne bo razdejavano.<sup>8</sup> In tisto prorokovanje Zaharijevo o pohlevnem Kralju, ki bo, sedeč na oslici, in sicer na osličinem žrebičku, kot Pravični in Odrešenik, med radujočo se množico imel svoj vhod v Jeruzalem:<sup>9</sup> nam li niso izporočili sveti evangelisti, kako do pičice se je izpolnilo? — Prav isti nauk, ki smo ga našli zapisanega v svetem pismu starega zakona, nikakor ne manjka v knjigah nove zaveze, nasprotno, te ga sijajno in jasno potrjujejo. Le mimogredé omenimo oznanjenje nadangelja Gabriela, ki pouči Devico, da bo rodila sina, kateremu bo Gospod Bog dal prestol njegovega očeta Davida, in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj, in njegovemu kraljestvu ne bo konca.<sup>10</sup> Kristus priča sam o svojem kraljestvu: on govori ljudstvu v svojem poslednjem govoru o plačilu in kazni, ki čaka v večnosti pravične ali hudobne; on odgovarja rimskemu namestniku, ko ga ta javno vpraša, je-li kralj; on naroča po svojem vstajenju apostolom, da naj učijo in krščujejo vse narode: pri teh priložnostih imenuje samega sebe kralja,<sup>11</sup> in potrdi, da je kralj,<sup>12</sup> in slovesno izpove, da mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji.<sup>13</sup> Kaj naj pomenijo te besede drugega, kakor da je neskončna njegova oblast in brez konca in kraja njegovo kraljestvo? Je-li se torej čuditi, če prav on, ki ga sv. Janez imenuje poglavarja kraljev na zemlji,<sup>14</sup> čudita, ko se prikaže istemu apostolu v skrivnem razodetju, zapisano na svojem oblačilu in na svojem ledju: Kralj kraljev in Gospod gospodovavcev?<sup>15</sup> Kristus je namreč Oče postavil za dediča vseh reči,<sup>16</sup> in on

<sup>1</sup> IV. Moz. 24, 19. — <sup>2</sup> Ps. 2. — <sup>3</sup> Ps. 44. — <sup>4</sup> Ps. 71. — <sup>5</sup> Izaija 9, 6—7. — <sup>6</sup> Jer. 23, 5.

<sup>7</sup> Dan. 2, 44. — <sup>8</sup> Dan. 7, 13—14. — <sup>9</sup> Zah. 9, 9. — <sup>10</sup> Luk. 1, 32—33.

<sup>11</sup> Mat. 25, 31—40. — <sup>12</sup> Jan. 18, 37. — <sup>13</sup> Mat. 28, 18. — <sup>14</sup> Skr. raz. 1, 5.

<sup>15</sup> Skr. raz. 19, 16. — <sup>16</sup> Hebr. 1, 1.

mora vladati, dokler ob koncu sveta ne položi vseh sovražnikov k nogam Bogu Očetu.<sup>1</sup> Na podlagi tega splošnega nauka v svetem pismu pomnožuje katoliška Cerkev, ki je vsem ljudem in vsemu svetu namenjeno kraljestvo Kristusovo na zemlji, dolžno čiščenje svojega Začetnika in Ustanovitelja s tem, da ga v bogoslužju tekom leta pozdravlja z nazivom Kralja in Gospoda in Kralja kraljev. In kakor je rabila Cerkev te častne naslove, ki pri čudoviti različnosti besed pomenijo eno in isto, v psalmih prejšnje dobe in v starih obrednikih, tako jih rabi še sedaj pri javnih molitvah, ki jih vsak dan opravlja pred božjim veličastvom, in pri neomadežani daritvi svete maše. V tem nepretrganem čiščenju Kristusa Kralja pa prav lahko opazimo prelepo soglasje med našim in vzhodnim obredom, tako da tudi tukaj velja pravilo: Zakon verovanja je določen po zakonu molitve, ali z drugimi besedami: Kar je treba verovati, je izraženo v molitvah svete Cerkve.

Na kakšnem temelju pa sloni ta čast in oblast Gospoda našega, o tem prav primerno piše sv. Ciril Aleksandrijski: On ima, da z eno besedo rečem, gospodstvo nad vsemi stvarmi; ni si ga pridobil z nasiljem, tudi mu ni podeljeno od drugod, marveč ima ga po svojem bistvu in po svoji naravi;<sup>2</sup> njegova oblast temelji namreč na tistem čudovitem zedinjenju, po katerem sta dve naravi združeni v eni osebi. Iz tega sledi, da morajo angelji v nebesih in ljudje na zemlji moliti Kristusa ne le kot Boga, ampak da mu tudi kot človeku morajo angelji v nebesih in ljudje na zemlji biti pokorni in podložni; tako torej ima Kristus samo že vsled osebnega zedinjenja z božanstvom najvišjo oblast nad vsemi stvarmi. — Pa kaj si moremo misliti prijetnejšega in slajšega, kakor da nam Kristus kraljuje ne le vsled pravice, ki jo ima po svoji naravi, temveč tudi vsled pravice, ki si jo je pridobil s tem, da nas je odrešil? O, da bi ljudje ne bili tako pozabljivi, o, da bi ohranili v spominu, koliko smo stali ljubeга Zveličarja! Niste rešeni s strohljivimi rečmi, z zlatom ali s srebrom... ampak z dragoceno krvjo Kristusa, kakor neomadežanega in nedolžnega Jagnjeta.<sup>3</sup> Nismo več svoji, ker nas je Kristus kupil za drago ceno;<sup>4</sup> naša telesa so udje Kristusovi.<sup>5</sup>

Da pa nekoliko razložimo pomen in naravo tega vladarstva, je skoraj nepotrebno posebe naglašati, da ono obstoji v trojni oblasti; brez te bi ne bilo pravo vladarstvo. Iz svetega pisma vzeti in zgoraj navedeni izreki o vesoljnem kraljestvu Odrešenikovem nam bolj ko dovolj dokazujejo, in sleherni katoličan mora to verovati, da je bil Kristus Jezus dan ljudem za Odrešenika, v katerega morajo verovati, obenem pa tudi za zapovednika, kateremu se morajo pokoriti.<sup>6</sup> Sveti evangelji nam ne pripovedujejo samo, da je Kristus dajal zapovedi, ampak nam ga stavijo prav pred oči, kako daje zakone: o vseh tistih pa, ki bodo njegove zapovedi izpolnjevali, zagotavlja božji Učenik, da bodo tako pokazali svojo ljubezen do njega in ostali v njegovi ljubezni.<sup>7</sup> Da pa je Jezus prejel od Očeta sodno oblast, to sam oznani Judom, ko mu očitajo, da je z ozdravljenjem bolnega človeka prekršil sobotni počitek: Kajti Oče ne sodi nikogar, temveč je vso sodbo dal Sinu.<sup>8</sup> Sodna oblast Jezusova obsega tudi pravico, da on prisoja ljudem, še dokler živijo, plačilo in kazen, — ker to se ne da od sodbe ločiti. — Razentega je treba pripisovati Kristusu tako imenovano izvršilno oblast, ker se njegovej oblasti morajo vsi pokoriti; kdor bi se ji ustavljal, tistemu so napovedane kazni, katerim nihče ne more uteči.

Vendar pa je kraljestvo Kristusovo v prvi vrsti duhovno in se tiče duhovnih stvari. To nam povsem jasno dokazujejo zgoraj navedeni izreki sv. pisma, to

<sup>1</sup> I. Kor. 15, 25. — <sup>2</sup> Razlaga k Luk. 10. — <sup>3</sup> I. Petr. 1, 18—19. — <sup>4</sup> I. Kor. 6, 20.

<sup>5</sup> Istotam. v. 15. — <sup>6</sup> Trid. zbor, seja 6. kan. 21. — <sup>7</sup> Jan. 14, 15; 15, 10. — <sup>8</sup> Jan. 5, 22.

nam potrjuje Kristus Gospod z vsem svojim delovanjem. Judje, da celó apostoli sami so pomotoma mislili, da bo prihodnji Mesija osvobodil ljudstvo (rimskega jarma) ter nanovo upostavil izraelsko kraljestvo. To krivo mnenje in prazno upanje je Kristus ob mnogih priložnostih popravljal in pobijal. Ko ga je navdušena množica hotela razglasiti za kralja, se je umaknil v skrito samoto ter se tako izognil kraljevi časti in oblasti. Pred rimskim namestnikom je naravnost izpovedal, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Kraljestvo Kristusovo slikajo sveti evangelji tako, da se morejo ljudje pripraviti nanj s pokoro, da pa sta jim razen pokore potrebna vera in krst; in dasi je krst nekaj zunanjega, pomeni in povzroči vendar notranje prerobenje. Kraljestvo Kristusovo nasprotuje edinole kraljestvu satanovemu in močem teme. Ono terja od svojih podanikov, da svojega duha ne navezujejo na bogastvo in zemeljske stvari, pač pa, da so krotkega srca, da so lačni in žejni pravice, pa tudi, da zatajujejo same sebe ter nosijo svoj križ. Ker pa si je Kristus kot Odrešenik z lastno krvjo pridobil svojo Cerkev, pa se je kot Duhovnik daroval in se neprenehoma daruje v žrtev za grehe svetá, je vsakomur jasno, da ima njegova kraljevska služba, kakor oboje to delo, duhovni značaj. Sicer bi se pa hudo motil, kdor bi hotel Kristusu-človeku odrekati oblast nad zemeljskimi zadevami. On ima namreč od Očeta neomejeno in brezpogojno pravico do vseh stvari, tako da je vse položeno v njegovo voljo. Vendar pa te svoje oblasti, odkar je živel na zemlji, nikdar ni izvrševal; in kakor je nekdaj odklanjal posest in upravo posvetnega premoženja, tako ga je takrat prepuščal in ga še danes prepušča pravnim lastnikom. V tem zmislu sveta Cerkev (na praznik sv. Treh kraljev) primerno poje: Zemeljski prestol ni v nevarnosti — po njem, ki večno krono podeli.<sup>1</sup> Tako obsega torej Odrešenikovo kraljestvo ves človeški rod, kakor to izražajo besede Našega prednika Leona XIII. nesmrtnega spomina, ki jih radi kot svoje navedemo: „Njegova oblast se namreč ne razteza le čez katoliška ljudstva ali čez one, ki po veljavno prejetem svetem krstu pravoma spadajo k Cerkvi, dasiravno so jih zmote zapeljale na krivo pot, ali jih razkol loči od ljubezni, temveč obsega tudi vse, ki nimajo krščanske vere, tako da je po vsej resnici vesoljno človeštvo v oblasti Jezusa Kristusa.“<sup>2</sup> In ni nobene razlike v tej stvari med poedinci in med družinami in državami, ker v družbah zedinjeni ljudje niso nič manj kot posamezniki pod oblastjo Kristusovo. On edini je vir zasebne in skupne blaginje: In v nikomer drugem ni zveličanja; zakaj nobeno drugo ime pod nebom ni dano, da bi se mi mogli zveličati;<sup>3</sup> on je poedinim državljanom in vseh državi početnik blagostanja in prave sreče: Ni namreč srečna od drugod država, od drugod pa človek, ker država ni ničesar družega kot složna množina ljudi.<sup>4</sup> Vladarji narodov naj se torej nikar ne branijo, Kristusu Kralju javno, z ljudstvom vred, izkazovati dolžne časti in vdanosti, ako jim je lastni ugled, pa tudi napredek in sreča domovine res pri srcu. Kar smo pisali ob začetku papeževanja, da je namreč veljava pravice zelo oslABLJENA, in da pojema spoštovanje do zakonite oblasti, to še prav tako sodi in velja za sedanji čas: „Bog in Jezus Kristus — tako smo z žalostjo ugotovili — je izpodrinjen iz zakonodaje in iz javnega življenja; domneva se, da vsa oblast izvira, ne od Boga, ampak od ljudi; zato je prišlo tako daleč, da so temelji zakonite oblasti omajani, ker je izginil poglavitni vzrok, zakaj da imajo eni pravico zapovedovati, drugi pa dolžnost ubogati. Neizogibna posledica tega je, da je nered zavladal v vsej človeški družbi, ki ni več oprta na noben trden in varen steber.“<sup>5</sup>

<sup>1</sup> Slavospev *Crudelis Herodes* na praznik razglašanja Gospodovega.

<sup>2</sup> Okrožnica *Annum Sacrum* z dne 25. maja 1899. — <sup>3</sup> Dej. ap. 4, 12.

<sup>4</sup> Sv. Avguštin, list *Macedoniju*, pogl. III. — <sup>5</sup> Okrožnica *Ubi arcano*.

Kadar bodo torej ljudje zasebno in javno priznali nad seboj Kristusovo kraljevo oblast, bo to prav gotovo prineslo vsej človeški družbi neprecenljivih dobrot, kakor so: pravična prostost, red in varnost, sloga in mir. Kraljevo dostojanstvo Gospoda našega namreč obda človeško oblast knezov in vladarjev z nekim nadnaravnim sijajem, enako pa tudi podeli dolžnostim in pokorščini državljanov višjo vrednost. Zato je apostol Pavel sicer naročal ženam in služabnikom, da naj v svojem možu, oziroma v svojem gospodarju častijo Kristusa samega, vendar pa jih je obenem opominjal, da naj jim izkazujejo pokorščino, ne kot ljudem, marveč edino le zato, ker so Kristusovi namestniki; sramotno bi namreč bilo, če bi človek, ki je po Kristusu odrešen, človeku hlapčeval: Drago ste kupljeni, zato nikar ne postanite sužnji ljudem.<sup>1</sup> Ako bodo vladarji in zakoniti uradi tega prepričanja, da zapovedujejo, ne toliko iz lastne pravice, kakor po naročilu in namesto božjega Kralja: kako bogoljubno in modro se bodo potem posluževali svoje oblasti, kako vestno bodo potem pri sklepanju in izvrševanju postav upoštevati občni blagor in človeško dostojanstvo podložnikov! Brezdvomno se bo vsled tega razvil ter utrdil mir in red, za upore ne bo nobenega vzroka. Preprosti državljan bo sicer tuintam opazil, da so vladarji in drugi vodilni možje ljudje kakor on, podvrženi istim človeškim slabostim; da so morebiti celo nesposobni za svoje visoko mesto ter graje vredni, vendar pa se zavoljo tega ne bo upiral njihovim poveljem, dokler bo videl v njih predstojnike, ki zanj predstavljajo in zastopajo Kristusa Boga-človeka. Kar pa se tiče miru in sloge, velja to le: čim obširnejše je kakšno kraljestvo, in čim bolj je v njem zastopan vesoljni človeški rod, tembolj si ljudje postajajo svesti tiste skupnosti, ki jih veže drug na drugega; in ta zavest prestreza in zabranjuje izbruhe prepиров, nastalim preprirom pa manjša in jemlje ostrino. In če bi kraljestvo Kristusovo, kakor se pravoma razteza, tako tudi v resnici zavládalo nad vsemi ljudmi, zakaj bi potem obupavali, kakor da bi ne mogli doseči tistega miru, ki ga je prinesel Kralj miru na zemljo: on, pravimo, ki je prišel, da spravi vse med seboj; on, ki ni prišel, da bi se mu streglo, ampak da bi on stregel; on, ki je Gospodar vseh stvari, pa je vendar sam bil vzgled ponižnosti, in je določil, da bođi zapoved ponižnosti v zvezi z zapovedjo ljubezni najmenitnejša zapoved; on, ki je vrhutega dejal: Moj jarem je sladek in moje breme je lahko? O kakó bi bil svet srečen, če bi se dali Kristusu vladati kakor posamni ljudje, tako družine in cele države! „Takrat še le — da rabimo besede, ki jih je pisal Naš prednik Leon XIII. pred petindvajsetimi leti vsem nadpastirjem — takrat še le bo mogoče zaceliti toliko ran, takrat bo upati, da vsaka pravica zadobi prejšnjo veljavo, povrnile se bodo dobrine miru, meč in orožje bo padlo iz rok, kadar bodo vsi voljno sprejeli gospodstvo Kristusovo in mu bodo pokorni, in bo izpričeval vsak jezik, da je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta.“<sup>2</sup>

Da pa si bodo kristjani v tem obilnejši meri pridobili in ohranili naštete koristi, je treba, da se spoznanje kraljevega dostojanstva Zveličarjevega kar najbolj razširi. Zdi se, da k temu ne bo nič bolj pomoglo, kakor če se uvede lasten in poseben praznik Kristusa Kralja. Da si namreč ljudstvo dobro zapomni verske resnice ter se po njih dvigne k notranjim radostim duhovnega življenja, k temu dosti več pomaga vsakoletno praznovanje svetih skrivnosti, kakor njih učeno dokazovanje. Za dokaze je večinoma dovzetno le malo število učenjakov, cerkvene slovesnosti pa vplivajo poučno na vse vernike; dokazi merijo pred vsem na razum, slovesnosti pa zveličavno prešinjajo um in voljo, dušo in srce, z eno besedo, celega človeka. Človek obstoji iz duše in telesa. Treba je torej zunanjih slovesnosti, ki ga ob praznikih ganejo in izpodbodejo, tako da se božjih nauk po

<sup>1</sup> I. Kor. 7, 23. — <sup>2</sup> Okrožnica Annum sacrum z dne 25. maja 1899.

raznoličnosti in lepoti svetih obredov obilneje naužije, da mu ti nauki preidejo v meso in kri ter mu služijo za napredek v duhovnem življenju.

Iz zgodovine vemo, da so se prazniki potekom stoletij, drug za drugim, takrat uvedli, kadar se je videlo, da to zahteva potreba in korist krščanskega ljudstva: naprimer, kadar je bilo potrebno, osrčiti vernike v skupni nevarnosti, ali jih zavarovati proti zmotam krivih naukov, ali pa jih bolj vneti, da se z večjo gorečnostjo spominjajo kakšne verske skrivnosti ali kakšne posebne milosti in dobrote božje. Tako je sveta Cerkev že v prvih stoletjih po Kristusu, ko so kristjane grozovito preganjali, začela s svetimi obredi obhajati spomin mučencev, da bi prazniki mučencev — tako piše sv. Avguštin — bili opomini za mučeništvo;<sup>1</sup> in godovi, ki so se pozneje vpeljali v čast svetim spoznavcem, devicam in vdovam, so imeli čudovito moč, da so vneli v vernikih hrepenenje po čednostih, kakršno je tudi v mirnih časih potrebno. Zlasti pa so slovesni prazniki preblažene device Marije krščansko ljudstvo izpodbujali, da jo je tembolj pobožno častilo kot Mater božjo in svojo najmogočnejšo priprošnjico, pa tudi tembolj goreče ljubilo kot svojo nebeško mater, katero nam je božji Zveličar takorekoč zapustil v svoji poslednji oporoki. Med dobrote, ki so sledile iz javnega in prav urejenega češčenja Matere božje in svetnikov nebeških, je šteti na prvem mestu to, da se je sveta Cerkev skozi vse čase zmagovito obranila kuge krivih ver in zmot. In kako čudoviti so v tem oziru sklepi božje Previdnosti! Ljubi Bog, ki vodi in obrača tudi hudo na dobro, je mnogokrat dopustil, da je začela vera in pobožnost med ljudstvom pojemati, ali da so krivi nauki ogrožali katoliško resnico; vselej pa je bil izid takšen, da je resnica zažarela v svetlejši luči, pobožnost pa se je, kakor vzdramljena iz zaspanosti, dvignila na višjo in veselejšo stopnjo. Na sličen način so nastali in enake dobre sadove so rodili prazniki, ki so bili v novejšem času sprejeti v vsakoletni krog cerkvenega bogoslužja. Ko se je naprimer ohladilo spoštovanje in češčenje najsvetejšega Zakramenta, je Cerkev vpostavila praznik presvetega rešnjega Telesa; ta se obhaja tako, da sijaj službe božje in veličastna procesija na praznik in med osmino vernike nanovo vname za javno moljenje in češčenje Jezusa v presveti hostiji. In praznik presvetega Srca Jezusovega se je uvedel takrat, ko je mračni in pretirano strogi nauk Jansenistov tako oslabil in preplašil verno ljudstvo, da je začelo mrzeti katoliško vero ter je skoraj že celó izgubilo ljubezen do Boga in zaupanje do zveličanja.

Ako Mi zapovemo, da naj ves katoliški svet slavi Kristusa Kralja, zadostimo s tem potrebi sedanjih časov ter podamo prav dobro zdravilo zoper kugo, ki zastruplja človeško družbo. Kugo naše dobe imenujemo takozvani lajicizem ali novodobno nasprotstvo zoper vero, ter njegove zmote in brezbožne nakane. Vi veste, častivredni bratje, da to zlo ni dozorelo v enem dnevu, ampak da je že dolgo na skrivnem kličlo. Začela se je tajiti oblast Kristusova nad vsemi ljudstvi; taji se od Kristusa samega sveti Cerkvi podeljena pravica, učiti vse ljudi, jim dajati postave, jih vladati ter tako voditi k večnemu zveličanju. Vero Kristusovo so polagoma začeli enačiti in celó neprimerno v eno vrsto staviti s krivimi verami; potem so jo obsodili v odvisnost od državne oblasti ter prepustili samovolji vladarjev in javnih oblasti; še dalje gredó tisti, ki hočejo vero v Boga nedomestiti z neko naravno vero, z nekim naravnim gánjenjem srcá. Našle so se države, kjer se je mislilo, da bodo mogle pogrešati Boga in da je najboljša vera za nje brezbožnost in brezbriznost do Boga. Grenke sadove, ki jih je tolikokrat in skozi toliko časa rodil takšen odpad posamnih ljudi in celih držav od Kristusa, smo z obžalovanjem ugotovili v okrožnici Ubi arcano in jih danes zopet ugo-

<sup>1</sup> Govor 47. O svetnikih.

tavljamo: povsod je namreč zasejano seme spora, zavisti in nesoglasja med narodi, tako da bo trajalo še dolgo časa, preden se bo povrnil pravi mir. Pod krinko skrbi za javno blagostanje in domoljubja se neredko skrivajo nebrzdane strasti, in odtod prepiri med ljudmi, odtod tisto slepo in brezumno samoljubje, ki gleda edinole na lastne koristi in ugodnosti ter po teh vse drugo meri; pozabljajo in zanemarjajo se doslej svete dolžnosti, zato je hišni mir globoko razrvan, izpodkopana je skupnost in stalnost v družini, in vsa človeška družba je v nevarnosti ter drvi v pogubo. Praznik Kristusa Kralja, ki naj se odslej obhaja vsako leto, Nas navdaje z najboljšim upanjem, da bo se človeški rod kmalu srečno povrnil k preljubeznivemu Zveličarju. Seveda bi bila naloga katoličanov, z vsemi močmi delati na to, da se ta povratek pospeši in čimprej izvrši; vendar pa se zdi, da mnogi izmed njih ne zavzemajo v takozvanem družabnem življenju tistega mesta in tudi nimajo tiste veljave, kakor bi se spodobilo onim, ki naj bi drugim svetili z lučjo resnice. Morebiti moramo to neugodnost pripisovati popustljivosti in plašljivosti dobrih, ki se odtegujejo boju ali pa so premehki v odporu: in prav vsled tega nasprotnikom še raste predrznost in pogum. Pa če vsi verniki uvidijo, da se jim je pod zastavo Kristusa Kralja srčno in stanovitno vojskovati, tedaj naj jih prešine ogenj apostolstva, in naj zastavijo vse moči, da bodo odtujene ali nepoučene zopet pridobili za Gospoda, in da bodo obranili božje pravice.

Nadalje, če se bo po vsem svetu vsako leto slovesno obhajal praznik Kristusa Kralja, mar li ne bo to glasen ugovor zoper tisti odpad od Kristusa, ki ga je povzročilo versko nasprotstvo v toliko škodo človeške družbe, obenem pa pripomoček, da se ta škoda na en ali drug način popravi? Da, čimbolj sramotno se na mednarodnih shodih in v zbornicah molči o presladkem imenu našega Zveličarja, tembolj glasno je treba imenovati to ime ter zagovarjati pravice kraljeve časti in oblasti Kristusove.

Ali ni pot za uvedbo tega praznika, že od konca prejšnjega stoletja sem, varno in dobro pripravljen? Vsi vemo, kako lepo in bistroumno priporočajo to češčenje mnogovrstne, po vsem svetu v najrazličnejših jezikih izdane knjige; prav tako pomeni priznanje Kristusovega gospodstva in kraljestva tista pobožna navada, da se skoraj neštevilne družine izročajo in posvečujejo presvetemu Srcu Jezusovemu. Pa ne le družine, ampak tudi države in kraljestva: da, vesoljni človeški rod se je po naročilu in navodilu Leona XIII. v svetem letu 1900 slovesno posvetil istemu božjemu Srcu. Ne smemo tudi zamolčati, da so to kraljevske oblasti Kristusovo nad človeško družbo na čudovit način pomagali naglašati pogostni, v naši dobi običajni evharistični kongresi. Na njih se namreč zbira verno ljudstvo poedinih škofij in pokrajin in narodnosti ali tudi vesoljnega svetá, da počasti in poveliča Kristusa Kralja, pričujočega pod podobo svete hostije. Namen tem shodom je, da zbrane množice z govori v zborovanjih in cerkvah, s skupno molitvijo pred javno izpostavljenim najsvetejšim Zakramentom, z veličastnimi procesijami in drugimi prireditvami morejo pozdravljati Kristusa kot svojega iz nebes jim danega Kralja. Jezus je prišel v svoje, pa brezbožni ljudje ga niso hoteli sprejeti. Tukaj se ti po pravici zdi, da hoče krščansko ljudstvo, takorekoč vsled božjega navdiha, ponesti istega Jezusa kakor zmagovalca iz tihih in skritih tempelj vun na mestne ulice in ceste ter mu tako povrniti vse kraljevske pravice.

Da izvršimo Svojo zgoraj omenjeno namero, k temu Nam daje sveto leto, ki pravkar hiti h koncu, najbolj ugodno priložnost. Dobrotljivi Bog je namreč v tem svetem letu vernike posebe poklical k studencem nebeških dobrin, ki presegajo ves um, pa je po svoji milosti zopet pomnožil njih število, ali pa jih je z novimi nagibi k hrepenenju po boljših darovih potrdil, da vztrajajo na pravem potu. Ali se torej oziramo na tolike Nam predložene prošnje, ali pa na dogodke med svetim letom, na vsak način moramo sklepati, da je končno došel vsem za-



željeni dan, ko naj razglasimo, da se bo Kristus kakor Kralj vsega človeškega rodu v prihodnje častil z lastnim in s posebnim praznikom. V tem letu namreč, kakor smo s početka rekli, je bil božji Kralj, ki je zares čudovit v svojih svetnikih, slavno poveličan, ker smo novi četi njegovih vojščakov prisodili čast nebeščanov; v tem letu je nadalje (v misijonski razstavi) vsakdo mogel na lastne oči videti nenavadne reči ter takorekoč misijonsko delo samo, pa občudovati zmage, ki so jih oznanjevalci evangelja priborili Kristusu pri razširjanju njegovega kraljestva; v tem letu smo se slednjič s slovesno obletnico nicejskega cerkvenega zbora spominjali nezmotne razsodbe, da je včlovečena Beseda božja z Očetom enega bistva, in prav na tem sloni, kakor na svoji podlagi, Kristusova oblast nad vsemi narodi svetá.

Zatorej vpostavimo s Svojo apostolsko oblastjo praznik Gospoda našega Jezusa Kristusa Kralja, ki naj se po vsem svetu obhaja vsako leto poslednjo nedeljo meseca oktobra, ki je nedeljo pred godom Vseh svetnikov. Obenem zapovemo, da naj se istega dne vsako leto obnovi posvetitev človeškega rodu presvetemu Srcu Jezusovemu, kakor je nje vsakoletno obnovitev odredil že naš prednik Pij X. svetega spomina; ~~le~~ v tem letu želimo, da se ista izvrši dne 31. decembra, ker bomo ta dan Mi sami služili v čast Kristusu Kralju pontifikalno sveto mašo ter poskrbeli, da se ta posvetitev opravi v Naši pričujočnosti. Zdi se Nam, da svetega leta ne moremo bolje in primerneje zaključiti, da pa tudi Kristusu nesmrtnemu Kralju vekov — v Svojem imenu in v imenu vsega katoliškega svetá — ne moremo izkazati večje hvaležnosti za dobrote, ki jih je v tej sveti dobi podelil Nam in sveti Cerkvi in vesoljnemu katoličanstvu.

Ni potrebno, častivredni bratje, da bi Vam na dolgo in široko razlagali, zakaj da smo določili, naj se obhaja poseben praznik Kristusa Kralja, različen od drugih praznikov, ki itak že nekako izražajo in slavijo njegovo kraljevo dostojanstvo. Zadostuje, da omenimo samo eno. Res je sicer pri vseh praznikih Gospodovih Kristus tisti, ki ga častimo; vzrok pa, zakaj da ga pri drugih praznikih slavimo, se popolnoma razlikuje od Kristusove kraljeve oblasti in kraljevega imena. Na nedeljo pa smo ga nastavili, da bodo božjemu Kralju ne le duhovniki s sveto mašo in z brevirjem izkazovali dolžno češčenje, ampak da bo tudi ljudstvo, prosto vsakdanjih skrbi in opravil, v duhu svetega veselja moglo Kristusu očitno pokazati svojo vdanost in pokorščino. In bolj ko drugi dnevi se je zdela pripravna za ta praznik poslednja nedelja v oktobru, ker ona že skoraj zaključuje cerkveno leto. Tako bo namreč praznik Kristusa Kralja nekako sklenil in dovršil vrsto raznih skrivnosti iz življenja Jezusa Kristusa, katerih spomin se je slavil prej med letom; in preden počastimo Vse svetnike v njihovi slavi, bomo oznanjevali in poveličevali slavo Njega, ki zmaguje in kraljuje v svojih izvoljenih in svetnikih. In to, častiti bratje, bodi Vaša naloga in skrb, da boste odredili vsako leto ob določenih dnevih pred tem praznikom po vseh župnijah posebne pridige za ljudstvo. V teh pridigah naj se vernikom natanko pojasni in razloži bistvo, pomen in važnost novega praznika, oni naj pa uravnajo in uredijo svoje življenje takó, da bo vredno tistih, ki zvesto in vneto izpolnjujejo voljo božjega Kralja.

K sklepu svojega pisma, častivredni bratje, bi Vam na kratko radi našteli še tiste koristi, katerih se nadejamo in katere si obetamo vsled češčenja Kristusa Kralja, kakor v prid Cerkvi in državi, tako v prid posamnim vernikom.

To češčenje Gospodovega vladarstva bo samoposebi ljudi spominjalo tega, da je Cerkev kot ustanova Kristusova prava in popolna družba; zato ima po svoji naravi neodpovedno pravico, da zahteva zase popolno prostost in neodvisnost od državne oblasti. Njej je Bog poveril nalogo, da vse ude Kristusovega kraljestva uči in vlada in vodi k večnemu zveličanju; tudi v izvrševanju te svoje službe ne

sme in ne more biti odvisna od tuje volje. Enako prostost mora država dovoljevati redovom in samostanskim družbam. Redovniki so dušnim pastirjem najmočnejša podpora; oni imajo prav velik delež pri razširjanju in utrjevanju Kristusovega kraljestva. Oni se z redovnimi obljubami vojskujejo zoper trojno poželenje sveta, oni stremijo za popolnejšim življenjem. Temu pa je pripisovati, da se tista svetost, ki bodi po volji Kristusovi poglavitno znamenje njegove Cerkve, neprenehoma kaže pred vsem svetom v vedno svetlejšem sijaju in žaru.

Države pa bo vsakoletno praznovanje tega dneva opominjalo, da veže dolžnost, Kristusu izkazovati javno češčenje in se mu pokoriti, ne le zasebnike, ampak tudi oblastnike in vladarje; in prav tem se bo vzbujala misel na poslednjo sodbo, ko bo Kristus hudo maščeval tolike krivice, ki so se mu godile, ko so ga zametavali iz javnega življenja, ko je ostajal vsled preziranja zanemarjen in nepoznan. Njegovo kraljevo dostojanstvo namreč terja, da se vsa državna uprava uredi po božjih zapovedih in krščanskih načelih, to pa v zakonodaji, v izvrševanju sodne oblasti, pa tudi v pouku in v vzgoji mladine.

Vrhutega bodo mogli verni kristjani iz premišljanja teh resnic zajemati čudovito moč in krepost za pravo krščansko življenje. Če je namreč Kristusu Gospodu dana vsa oblast v nebesih in na zemlji; če je človek, odrešen po njegovi dragoceni Krvi, vsled tega še bolj podvržen njegovi oblasti; če slednjič njegova oblast obsega vso človeško naravo, je jasno, da nimamo v sebi nobene zmožnosti, ki bi bila izvzeta iz te oblasti. Potrebno je torej, da On kraljuje v človeškem razumu, ki se mora popolnoma podvreči ter trdno in stanovitno priznavati razodete resnice in Kristusove nauke; potrebno je, da On kraljuje v človeški volji, ki se mora klanjati božjim zapovedim; potrebno je, da On kraljuje v človeškem srcu, ki mora brez ozira na naravna nagnjenja ljubiti Boga nad vse ter njemu samemu biti vdano; potrebno je, da On kraljuje v telesu in njegovih udih, ki morajo, kakor orodje, ali, da porabimo besede apostola Pavla, kakor orožje pravičnosti<sup>1</sup> božje, služiti notranji svetosti duše. Ako bo vse to vernim kristjanom pred očmi kot predmet pobožnega premišljanja, se bodo mnogo lažje povzpeli do najvišje stopnje popolnosti. O da bi vendar, častivredni bratje, sladek jarem Kristusov tisti, ki so zunaj Cerkve, v svoje zveličanje zaželeli in sprejeli, mi vsi pa, ki smo po božjem usmiljenju v domači hiši, da bi ga nosili, ne z nevoljo, marveč veselo in voljno in kakor je Bogu prijetno! O da bi uravnali svoje življenje po zakonih kraljestva božjega ter si nabrali veselo in obilno mero dobrih sadov! O da bi bili nekoč od Kristusa spoznani za dobre in zveste hlapce, in da bi postali v njegovem nebeškem kraljestvu z njim vred deležni večne sreče in slave!

Bodi Vam, častivredni bratje, ta želja in čestitka ob bližnjem prazniku Rojstva Gospoda našega Jezusa Kristusa v dokaz Naše očetovske ljubezni; in v zastavo božjih darov sprejmite apostolski blagoslov, ki ga v vsej ljubezni podelimo Vam, častiti bratje, Vaši duhovščini in Vašemu vernemu ljudstvu.

Dano v Rimu pri sv. Petru dne 11. decembra svetega leta 1925, v četrtem letu Našega papeštva.

## PIJ XI.

Častivrednim gg. dušnim pastirjem. Sveto leto 1925, čigar odpustka so postali deležni mnogi Lavantinci ob skupnem romanju v Rim, je sveti Oče Pij XI zaključil z zgornjo prelepo okrožnico o uvedbi praznika Gospoda našega in Kralja Jezusa Kristusa. Škofom je naročil, naj skrbijo za to, da bo verno ljudstvo dobro poučeno o vsebini te okrožnice. Zato se mi je zdelo najprimernejše, da namesto postnega pastirskega lista pošljem letos svojim dragim škofljanom papeško pismo v slovenskem prevodu. Ko torej č. gg. dušni pastirji dobijo v roke to okrožnico, naj jo sami proučijo, potem pa vernikom (če treba, s primernimi pojasnili)

<sup>1</sup> Rimlj. 6, 13.

preberejo s prižnice ob dveh ali treh nedeljah, ki se jim zdijo za to pripravne; meseca oktobra pa naj razložijo ljudstvu v posebnih pridigah bistvo, pomen in važnost novega praznika. — Z odredbo od dne 25. decembra 1925 je sveti Oče podaljšal čas za pridobivanje svetoletnega odpustka za vse kraje izven Rima do konca leta 1926. Pogoje, ki jih bo treba v ta namen izpolniti, Vam bom s potrebnimi navodili v bližnjem času naznanil. Medtem pa naj se Vam in ljubim vernikom množita milost in mir! (I. Petr. 1, 2).

V Mariboru, ob 4. obletnici izvolitve papeža Pija XI., dne 6. februarja 1926.

† Andrej m. p. škof.

## 18.

### Postna postava za leto 1926.

V zmislu občnih postnih zapovedi<sup>1</sup> in na podlagi pooblastila, podeljenega od svete stolice z odlokom svete konciljske kongregacije z dne 4. januarja 1922, se določi za leto 1925 naslednja postna postava:

I. Dnevi, ob katerih je zapovedano, v jedi si pritrpati in obenem zdržati se mesnih jedi (tudi mesne juhe), torej popolni ali ostri postni dnevi so ti le:

1. pepelnica;
2. petki štiridesetdanskega posta in velika sobota dopoldne (od poldneva naprej neha za ta dan abstinenca in jejunij);
3. petki kvatrnih tednov;
4. bilje ali dnevi pred Duhovim (Binkoštni), pred praznikoma vnebovzjetja device Marije in Vseh svetnikov ter pred Božičem.

II. Dnevi, ob katerih je sicer dovoljeno meso uživati, toda le enkrat na dan se nasititi, zjutraj in na večer pa le kaj malega zaužiti, so naslednji:

1. vsi dnevi štiridesetdanskega posta (tudi veliki četrtek) razen nedelj (med temi so, kakor že zgoraj I. 1., 2. in 3. omenjeno, pepelnica, petki in velika sobota dopoldne popolni ali ostri postni dnevi);
2. srede in sobote štirih kvatrnih tednov.

III. Dnevi, ob katerih je prepovedano le zauživanje mesa in mesne juhe, pa je dovoljeno, večkrat na dan se nasititi, so vsi ostali petki celega leta.

IV. Ob nedeljah in zapovedanih praznikih preneha vsak post, bodisi da bi bilo treba zdržati se mesnih jedi ali si pritrpati ali obojno; izvzet pa je praznik štiridesetdanskega posta, ob katerem preneha le dolžnost zdržati se mesnih jedi, treba pa je si pritrpati pri jedi. To velja tudi za odpravljene praznike ako se obhajajo z redno službo božjo in ob obilni udeležbi vernikov. Post ob biljah pred prazniki se ne preloži na prejšnji dan, ampak izostane, ako pride bilja na nedeljo ali praznik.

V. Kar se tiče olajšave zapovedi, zdržati se mesnih jedi, velja nastopna doščba, in sicer:

1. Le za posamezne kraje: Kjer se ob petkih ali drugih takih dnevih, ob katerih je prepovedano jesti meso, vrši sejem in se shaja mnogo ljudstva, tam je dovoljeno, ta sejmski dan uživati meso. Ta dovolitev velja pa le za kraj, v katerem je sejem, torej ne za druge kraje (trge, vasi), ki morda spadajo še k tisti župniji.

2. Za poedine osebe se dovoljuje naslednje:

a) Vse dni med letom, izvzemši pepelnico, veliki petek in bilji pred Binkoštni in pred Božičem, smejo uživati mesne jedi delavci v rudokopih in v tovarnah ali fabrikah; potniki, ki obedujejo v gostilnah in krčmah; tudi drugi, ki n. pr. v mestih, trgih in podrugod hodijo v gostilne na hrano.

b) Vse dni razen velikega petka smejo zauživati mesne jedi vojaki, orožniki in finančni stražniki; kaznjenci v javnih ječah, kuharji in peki v teh jetnišnicah, kakor tudi aktivni uradniki in pazniki teh zavodov; dalje kondukerji ali spre-

<sup>1</sup> Cerkevni zaukaznik za Lavantinsko škofijo, 1917. Št. XIV. odst. 112. točka IV. str. 175 in 178—180.

vodniki na železnicah; tisti, ki potujejo z železnico in morajo obedovati po gostilnah železniških postaj; bolniki v toplicah, na slatinah ali v drugih zdravilstvenih zavodih, s svojimi domačimi in strežniki vred. Ta olajšava pa ne velja za nje, ki le za kratek čas ali zaradi razveseljevanja obiskujejo zdravilišča ali toplice.

c) Vse dni med letom brez izjeme smejo mesne jedi uživati taki reveži, ki si vsled velikega siromaštva ne morejo izbirati živil in so prisiljeni jesti, karkoli se jim podari; ako pa dobijo za miloščino postne jedi, ne smejo uživati mesa; nadalje osebe, katere in dokler morajo (n. pr. hlapci ali dekle) prebivati pri takih ljudeh, ki jim ne dajo postnih jedi; skrbijo pa naj, da se vsaj veliki petek zdržijo uživanja mesa.

VI. Ob vseh postnih dnevih, bodisi meso jesti prepovedano ali ne, je dovoljeno uživanje mlečnih in jajčnih jedi ter raba mesne zabele (začimbe) ne le pri obedu, temveč tudi pri malem zaužitku.

VII. Ni prepovedano, uživati pri isti pojedini ribe in meso; tudi se more obed zamenjati z večernim okrepcilom (t. j. dovoljeno je, da opoldne samo kaj malega zaužijemo, pa se zvečer nasitimo ali imamo glavno kosilo).

VIII. Slednjic je treba opomniti še to le:

a) Vsem, ki uživajo mesne jedi ob sobotah štiridesetdanskega posta, ob sredah in sobotah kvatrnih tednov in kadarkoli pride kateri odpravljenih praznikov, ki pa se še slovesno obhaja, na postni dan, kakor tudi vsem, ki se poslužujejo olajšav navedenih v točki V., se priporoča, naj tisti dan pobožno in v duhu pokore molijo trikrat „Oče naš“ in trikrat „Češčena Marija“ in na koncu „apostolsko vero“ v čast bridkemu trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa. Kjer je več ljudi pri mizi, se naj ta molitev opravlja na glas in skupaj.

Posebej se še v Gospodu opominjajo vsi verniki, da si naj prizadevljejo po svojih močeh, to od svetega očeta dovoljeno olajšavo postne zapovedi nadomeščati z drugimi pobožnimi deli, zlasti s tem, da obilneje opravljajo dobra dela krščanskega usmiljenja ter podpirajo ubožce in siromake.

b) Župniki imajo po kanonu 1245 § 1. oblast, da v posebnih slučajih iz pravičnega vzroka posameznim župljanom in posameznim družinam tudi takrat, če se nahajajo izven župnije, in v svoji župniji tudi tujcem izpregledajo postno zapoved, bodi pritrpati si pri jedi, bodi vzdržati se mesnih jedi, kakor tudi oboje. Bolnikom za nekoliko časa olajšati post, so pooblaščeni tudi izpovedniki. Pritrgati si pri jedi pa niso dolžni bolniki in tisti, ki morajo opravljati prav težka dela.

Končno se odloči za lav. škofijo vsled pooblaščenja izdanega od svetega očeta papeža Benedikta XV. z ukrepom svete konciljske kongregacije z dne 9. nov. 1920, da se čas za opravljanje svete izpovedi in za prejem svetega velikonočnega obhajila začne s 1. postno nedeljo in se konča s 1. nedeljo po Binkoštih ali s praznikom presvete Trojice. Verniki se opominjo na starodavno cerkveno določbo in hvalevredno navado, da sveto velikonočno obhajilo, ako mogoče, prejmejo v domači župnijski cerkvi. Vrhutega se še pripomni, da so od 1. adventne nedelje do Božiča in od pepelnice srede do Velikenoči prepovedane šumne ženitne svečanosti, javne gostije in veselice.

V Mariboru, dne 6. februarja 1926.

† Andrej I. r. škof.

Opomba. Postna postava naj se vernikom oznani v nedeljo Quinquagesima. Med letom pa se še vsak post posebej oznani prejšnjo nedeljo. — Nemški prevod papeške okrožnice „Quas primas“ je prineslo nemško katoliško časopisje, n. pr. Kathol. Kirchenzeitung, Salzburg 1926, Nr. 4 u. 5. Čč. gg. dušni pastirji v župnijah, kjer se vrši služba božja v nemškem jeziku, naj se poslužijo teh prevodov, ako so jim na razpolago; ako ne, naj se obrnejo na šk. ordinariat, ki bo jim prevod priskrbel. — Postno postavo v nemškem jeziku naj čč. gg. dušni pastirji tam, kjer je treba, razglasijo, kakor je objavljena v Oglasniku lavant. škofije 1925, št. II., odst. 3.

## Lavantinski škofijski ordinariat v Mariboru,

dne 6. februarja 1926.